

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2017-03-09
Besvaras senast
2017-03-27

Till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

2016/17:359 Långtidsarbetslösas sysselsättning

Jobb- och utvecklingsgarantins tredje fas sysselsättningsfasen, som också kallats fas 3, började avvecklas i februari 2016. Under den sista månaden fanns ca 39 000 personer i programmet. Trots att personer fasades ut i dubbel fart mot vad som prognostiserats, stod fortfarande 10 225 personer kvar i januari i åtgärder inom ramen för sysselsättningsfasen. De tre fjärdedelar som lämnat fasen har enligt uppgift i mycket liten utsträckning kunnat erbjudas någon form av aktivitet. Den snabba avvecklingen av sysselsättningsfasen har gjort att många fått sin sysselsättningsplats avbruten i förtid trots att de själv önskat fortsätta. Detta hade de nekats. En term som etablerats är ”internplacerad”.

I samband med att regeringspartierna gick till val 2014 utlovades program som skulle ersätta sysselsättningsfasen. Särskilt framhävdes trainee- och extratjänster som lämpliga. Inget av dessa program har kunnat leverera platser i någon större utsträckning alls. En prognos från Arbetsförmedlingen under inledningen av 2016 hoppades på 3 400 personer i extratjänster vid årets slut. I stället konstaterades i december 1 863 personer i extratjänster. För att nå regeringens ambition till 2020 behövs ca 500 extratjänster i månaden. Under januari 2017 tillkom enligt Arbetsförmedlingen 259, och i februari 122, extratjänster.

Regeringen framhåller gärna möjligheten till utbildningar samtidigt som erfarenheter hos den aktuella gruppen vittnar om svårigheter att motivera sig till den förkovran som krävs.

Det man kan konstatera från sysselsättningsfasen var att in- och utflödet i programmet var stort. I Arbetsförmedlingens rapport *Prognos för utbetalningar 2016–2020* konstateras ett in- och utflöde från fasen där hela populationen byts ut på ett och ett halvt år.

Det går också att konstatera hur deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantins tredje fas efter utskrivning kom i arbete. Arbetsförmedlingen undersökte förändringen av status efter utskrivning över programtiden och kunde konstatera att andelen i arbete utan stöd uppgick till 20 procent. Totalt var andelen i arbete i någon form 48 procent. En hög andel jämfört med de flesta av Arbetsförmedlingens arbetsmarknadspolitiska program och ett bra resultat med tanke på att många av deltagarna i sysselsättningsfasen i snitt varit arbetslösa i 8 år.

Från de arbetsintegrerande sociala företagen som verkat inom sysselsättningsfasen som anordnare upplevdes att de kunde hjälpa många människor till arbete och utbildning. Människor som i flera fall kom med en brokig bakgrund och stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Sysselsättningsfasens placeringar innebar också ett deltagande i en verksamhet tillsammans med andra, något som främjade gemenskap och sammanhang för de berörda.

Att stå utanför arbetsmarknaden under lång tid är i sig en mycket påfrestande tillvaro. Självtändighet och oberoende är tillstånd som är svåra att uppnå när så mycket av tillvaron ska kontrolleras i samarbete med samhällets företrädare.

Än värre är dock att helt glömmas bort. Referensen ”internplacerad” har framkommit som en intern term inom Arbetsförmedlingen för dem som lämnats utan åtgärd efter att deras insats inom sysselsättningsfasen avslutats. Vid årsskiftet kunde Arbetsförmedlingen redovisa att 14 000 människor som tidigare ingått i sysselsättningsfasen då i varje fall skrivits in på Arbetsförmedlingen. Av dem hade 3 000 ingen registrerad aktivitet alls. Nära 4 000 människor var satta i programmet Matchning och uppföljning, där individuell hjälp ska kunna ges men som i praktiken endast inneburit ett möte med handläggare högst varannan eller var tredje månad.

Arbetsförmedlingen har under hösten 2016 tvingats konstatera hur antalet långtidsarbetslösa ökat. Fyra av tio arbetslösa hade i november 2016 varit utan jobb i mer än tolv månader. Sedan dess har siffran fortsatt att öka.

Parallellt med att en stor grupp personer kommer ut ur sysselsättningsfasen till oklar fortsättning ökar också långtidssjukskrivningarna kraftigt efter att den borte tidsgränsen togs bort. 16 000 personer uppges nu befinna sig bortom dag 914. Regeringen har förändrat så att en person som varit långtidssjukskriven, gått i arbetsintroduktion och sedan kommit till sjukskrivning inte längre räknas som långtidssjukskriven även om de aldrig arbetat. Socialförsäkringsutskottet har riktat ett tillkännagivande till regeringen att borte tidsgränsen ska finnas kvar så att inte människor även i detta avseende blir kvarlämnade i en situation utan återvändo.

Mot bakgrund av det som har framförts om personer i långtidssjukskrivenhet vill jag fråga arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson:

1. Vilka åtgärder tänker statsrådet vidta för att bryta den isolering som före detta deltagare i sysselsättningsfasen hamnat i?
2. Har statsrådet tagit något initiativ till en analys för att granska effekterna av den snabba avvecklingen av sysselsättningsfasen?
3. Tänker statsrådet och regeringen ta några lagstiftningsinitiativ eller vidta någon annan åtgärd för att ge möjlighet till återintroduktion gentemot arbetsmarknaden?

.....

Désirée Pethrus (KD)

Överlämnas enligt uppdrag

Maria Isaksson